

- ◆ NOGEL MÓNICA: Vendégszerkesztői előszó: Hajtóvadászat a tények után
- ◆ PÁDÁR ZSOLT: A szakértő és a gondolkodás – A forenzikus megismerés egyik lehetséges útja
- ◆ KOVÁCS GÁBOR: A kognitív torzítás veszélyei a szakértői véleményalkotásban
- ◆ NOGEL MÓNICA: A kriminalisztikai célú DNS-fenotipizálás jogi kihívásai Magyarországon
- ◆ HERKE CSONGOR: A börtöntűrő képesség szakértői vizsgálata
- ◆ FEJES ATTILA: Az igazságügyi hangtechnikai szakértői vélemény hitelt érdemlőségének egyes kérdései
- ◆ ERDÉLYI KATALIN: Az írásszakértői vélemények relevanciája Magyarországon
- ◆ HÁROMSZÉKI BENCE: Recenzió a Kriminalisztika könyvről

GYŐR

JOG- ÉS POLITIKATUDOMÁNYI FOLYÓIRAT

Szerényi Gábor, Stúdió éjjel

TÁMOGATÓINK

UNIVERSITAS-GYŐR
NONPROFIT Kft.

Universitas-Győr Alapítvány

Deák Ferenc Állam-
és Jogtudományi Kar

Batthyány Lajos Jogász Szakkollégium

- ◆ A Jog–Állam–Politika hasábjain legutóbb 2017-ben jelent meg olyan lapszám, ahol a tanulmányok többsége a kriminalisztika, illetve a szakértői bizonyítás egyes speciális kérdéseivel foglalkozott. A tudomány halad, és a jog is változik. Az elmúlt öt évben szemtanúi lehetünk a büntető igazságszolgáltatást is befolyásoló tudományos felfedezéseknek, gyarapodott a nemzetközi és hazai szakirodalom, és számos jogszabályváltozásra is sor került – gondoljunk csak az új büntetőeljárás törvény hatályba lépésére. Kollégáimmal úgy gondoltuk, megérett az idő arra, hogy egy tematikus számban ismertessük azokat az aktuális, bűnüldözést és büntető igazságszolgáltatást érintő kérdéseket, amelyekkel az elmúlt időszakban intenzíven foglalkoztunk. A tematikus szám tartalmának összeállításakor szempont volt, hogy érintse általánosságban a forenzikus gondolkodás kérdéskörét, de egy-egy kérdésben mélyebb, speciális szakterületi kérdésekre is leásson. Valamennyi cikkben közös, hogy a bűnügyi tudományok és a büntetőeljárások számára létfontosságú tényeket, azok megismeréséhez vezető utat vizsgálják. | Nogel Mónika
- ◆ A tudományos megalapozottság – illetőleg az abba vetett hit –, valamint annak jogkörnyezetben megvalósuló integrálása erősen függ ugyan a társadalmi környezettől, de a modern jogállamiság keretei között elengedhetetlenül, egyre növekvő jelentőséggel van jelen. Episztemológiai szempontból azonban a megalapozottságba vetett hit, illetve a megalapozottság elfogadása között is különbséget tehetünk. Tisztázni kell, hogy a hivatkozott természettudományos elméletek – melyek feltételezeten az objektív valóság modellezésére szolgálnak – valóban elfogadhatók-e, illetve alkalmazásuk hittel érdemlő módon valósul-e meg. Általánosságban – így a jogalkalmazásban is – a természettudományokat, esetenként tudományterületi megkülönböztetéssel az empirikus megismeréshez kötik, a természettudósok a jelenségek megfigyeléséből alkotott feltételezéseik bizonyításához kísérleteket végeznek, rendszerezik a gyűjtött adatokat, majd az adatokból felismert jelek, mintázatok alapján elméleteket alkotnak. Az ebből kiindulók szerint ezért a helyes elméletek nemcsak a tapasztalatok bizonyítására lehetnek alkalmasak, hanem általános törvényszerűségeket kereső modelljeikkel akár bizonyos jövőbeli eseményeket is képesek megjósolni. Az egyedi kriminalisztikai esetek vizsgálata során ugyanakkor felmerül az empirikusan adekvát tudományos modell összetettségének, komplexitásának jogi gondolkodásmóddal való összeegyeztethetősége, az általánosnak tekintett törvényszerűségek érvényessége, érvényesíthetősége is. | Pádár Zsolt
- ◆ A 2000-es évek elejétől kerültek kereskedelmi forgalomba biometrikus beszélőazonosítást alkalmazó rendszerek, amelyek legújabb generációja a mesterséges intelligencia körébe tartozó mély neurális hálózatok technológiáját alkalmazza. Ez mérőföldkő a szakértői technológiai eszköztárban, pontosabb, kisebb hibarányú működést tesz lehetővé, nagyobb számítási teljesítmény elvégzésével. Napjainkban rendkívül ritkán fordulnak már csak elő analóg hanghordozók a vizsgálati anyagok között, ezen esetekben a digitalizált verzió végzik el a szakértők a kirendelésnek megfelelő feladataikat. A state-of-art vizsgálati módszerek már kizárólag informatikai célszoftvereken és hangtechnikai szakértői rendszereken történnek. Magyarországon a beszéd alapján történő azonosítás módszertanát a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézet (MTA NYTI) kutatói dolgozták ki és alkalmazták kriminalisztikai célból, büntetőügyek eseti szakértőiként közreműködve az 1990-es évek kezdetétől. Az intézet Kempelen Farkas Beszédkutató Laboratóriumában rendelkezésre álltak a fonetikai és beszédakusztikai tudományos ismeretek és a kapcsolódó kutatások tapasztalatai. Kidolgozták a részben még ma is használatos akusztikai-fonetikai vizsgálatok módszertanát, továbbá a beszéd- és alkalmazott fonetikai kutatási eredményeikkel meghatározó mértékben járultak hozzá a szakterület magyarországi kialakulásához és fejlődéséhez. | Fejes Attila
- ◆ Az igazságszolgáltatás alapvetően múltbéli emberi magatartások, emberi cselekvések megítélésével foglalkozik. A múltban történekről azonban a legtöbbször csak közvetetten szerzünk ismereteket. A múlt eseményeit vagy pszichikai nyomok (tanúk vallomása) vagy fizikai nyomok vizsgálata alapján ismerhetjük meg, illetve rekonstruálhatjuk. A fizikai nyomok megismeréséhez végül szintén az emberi pszichikum közreműködése útján juthatunk: azokat össze kell gyűjteni, elemezni és vizsgálni kell, végül az ismereteket egy szakember (szakértő) által rögzített formában és tartalommal kapjuk (vélemény). Az ilyen módon megszerzett, mozaikszerű ismereteket, ugyancsak az emberi gondolkodás eredményeként, célszerűen kell kiegészíteni (tényállás feltárása, bizonyítás), amelyhez tervszerű eljárás során jutunk. A feltárt eredmények összegzését döntéshozatali lánc követi. Azaz, a múlt megismerésének jogilag szabályozott útján valamennyi sarokkő az emberi tudat közreműködésével rögzíthető, a tudati megismerés valamennyi ismert és ismeretlen hibájával és veszélyével. | Kovács Gábor

